

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 glđ. 50 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 18 kr.

Politični položaj.

(V državnem zboru dne 3. julija govoril dr. L. Gregorč.)

Visoka zbornica! Stara navada je, da se pri posvetovanju o dispozicijskem zakladu govori o političnem položaju. Vsled te navade bom tudi jaz govoril o splošnem političnem položaju, in sicer s tistega stališča, katero jugoslovanski poslanci v tej zbornici vedno zavzemajo.

Gospóda moja! Koalicija je pred kratkim preminola in bila takoj pokopana. Čudno, da je bilo jako malo žalovalcev. Celo nositelji koalicije so se veselo držali.

Vsaj dve koaliranih strank sta veseli, da sta srečno prišli iz koalicije. Liberalni listi trdè sicer, da je vladalo tudi v njih taboru zgolj veselje, ko je razpadla koalicija, ali težko, da jim je kdo verjel. Urokov radovati se, niso imeli, zakaj v tretjič je že razpadla njih moč, v tretjič jim je državno krmilo zdrknilo iz rok, tretjič so njih ministri se morali umakniti s toli zaželenih in tako težko pridobljenih ministerskih sedežev in to pot tako hitro in sramotno, kakor še nikdar poprej, vrhu tega pa po krivdi njihove lastne stranke. Velikanske reči so se obljubovale: nov kazenski zakon, nov civilnopravdni red, nov obrtni red, rešitev kmetov, regulacija valute, davčna in korenita volilna preosnova. Nobena teh objub se ni izpolnila, da-si je bila na razpolaganje velikanska večina in je drž. zbor skoro neprestano zboroval. K temu je prišel še trikratni začasni proračun in slučajnost, da se bo morala zbornica na jesen hkrati o dveh proračunih posvetovati. Zajedno se je prikazal deficit tudi za našo državno polovico, kakor ga Madjari že imajo; prebitek 47.000 glđ. je pač le jako tenak jez pred deficitovimi valovi. To bremeni močno gospodujočo nemško-liberalno stranko.

Pričakovati je bilo, da se primeri nezaslišan fijas, grozen polom, in da se ta politični bankerot svetu vsaj nekoliko prikrije, zlasti pred liberalnimi volilci, za to se je porabila mala celjska zadevica. To na sebi tako malenkostno, pravično vprašanje o celjskih paralelkah se je napihnilo v velikansko papirnato strašilo; po njem se je udrihalo z velikanskim pogumom, da se reši vsled nekaterih slovenskih dijakov in profesorjev baje v silni nevarnosti nahajajoče se nemštvo. Vzlic tej hrabrosti pa slovenskega zmaja ni bilo moč ubiti in zato so liberalni gospodje sklenili, dokazati svetu na drug način svoje pristno nemštvo. Zažgali so svoje lastno pribežališče in razdrli koalicijo.

Da si ob davčni in volilni preosnovi ne zlomijo vratu, spodtaknili so se prostovoljno ob ubornem Celju in koalicija je bila ubita. Če je bilo Celje komedija,

utegne razdejana koalicija postati za liberalno stranko tragedija; sedaj je jasno dokazano, da je vitez Schmerling poznal liberalce prav in dobro, ko jim je očital: Vi ste nesposobni, vladati Avstrijo!

Kadar so prišli liberalci na krmilo, vladali so z izjemnim stanjem. Tisto vlado pa je takoj spoditi in tisti stranko je takoj ob upliv pripraviti, ki reče, da brez izjemnega stanja ne more izhajati, zakaj že to je dokaz njene nesposobnosti.

Sicer pa pridemo do istega konca, če motrimo delovanje liberalcev na drugih poljih. Roko v roki z Madjari in židi nas silijo na pota, katera so nevarna skupnim državnim interesom. Gospodarski liberalizem je za vse tiste sloje, ki kaj pridelujejo, silno nevaren, zlasti za obrtnike in kmetovalce, pa tudi država ima od njega velikansko škodo.

Še nikdar ni bila naša država tako odvisna od kapitalističnih sil, kakor za časa tretje liberalne dobe. Res je, da se slovenski poslanci unanji naši politiki niti v tej zbornici, niti v delegaciji niso očitno ustavljali, pa tudi ne ogrevajo se za-njo. Takisto resnično pa je tudi, da se je vse jugoslovansko časopisje izreklo zoper trozvezo in to iz tehtnih razlogov. Pred vsem obžaluje, da mora naša častitljiva Avstrija, katera je toliko prebila in kateri se grozi s sunkom v srce, stražiti laski in pruski plen. Drugič ne more verjeti, da bi bilo prijateljstvo naših zaveznikov pristno. Tretjič obžaluje, da je razmerje z Vatikanom vsled trozveze postalo napeto. Pred nekaj leti so papež baje rekli nekemu avstrijskemu škofu: Austria nos penitus deseruit, Avstrija nas je popolnoma zapustila. Gotovosti v tem oziru ni bilo dobiti. Odkar pa se je baronu Banffyju poslal zloglasni dopis, veruje to ves svet.

Že ošabni način, neolikani jezik in neopravičena očitavanja svedočijo, da je nastala velika nezadovoljnost. Če se tako piše in se milijoni avstrijskih katolikov tako žalijo, mora biti jako slabo razmerje.

Glavni povod nezadovoljnosti jugoslovanskega časopisja s trozvezo je strah, da bi se naši zavezniki mogli slučajno vtikati tudi v naše notranje zadeve, da bi mogla unanja politika usodno uplivati na notranjo. Ta strah pač ni povsem neopravičen. Prav od ustanovitve in zlasti od obnovitve trozveze opazujemo, da se avstrijski Slovani na celi črti zopet ob zid pritiskajo.

Opozarjam samo na Češko in na Primorsko. Ker je sosed onkraj Adrije naš zaveznik, se vlada na Primorskem ne upa vladati avstrijsko, namreč pravično. — O tej stvari ne bom dalje govoril. (Dalje prih.)